

DELAVEC

Glasilo Strokovne komisije za Slovenijo. (Pokraj. odbor GDSJ.)

Izhaja vsako soboto.

Uredništvo in uprava:
Ljubljana, Selenburgova ulica štev. 6/II.
Stane posamezna št. 50 p, mesečno 2 Din.
celoletno 24 Din. — Za člane izvod po 40 p,

Oglasi: prostor 1×55 mm 1 Din.

Dopisi morajo biti frankirani in podpisani,
ter opremljeni s štamp. dotične organizacije.Rokopisi se ne vračajo. — Reklamacije so
poštne proste.

Pomagajmo železničarjem!

Železničarji v naši državi žive v obupnem stanju. Skoro bo dve leti, odkar se jim je njihova plača zadnjikrat zboljšala, vključ temu, da je draginja cel ta čas stalno naraščala.

Osemurnik je poteptan, ne priznavajo se zaupniki in kar je glavno, železniško ministrstvo odreja železničarjem pravico do organizacije in pravico do štrajka.

Tem strašnim razmeram je treba napraviti konec! Železničarji morajo dobiti svoje stare pravice nazaj in njihova plača se mora zvišati, da bodo mogli živeti.

Seveda je to v prvi vrsti stvar železničarjev samih, da se pobrigajo za svoje pravice, vendar tudi ostalemu delavstvu ni vseeno, kako živi njihov sbrat-železničar. Tudi ostalemu delavstvu škodujejo nizke plače železničarjev in dolgi delavni čas, kajti pri marsikateremu pogajanju za zvišanje plač nam zabrusijo podjetniki železničarje, češ, »kako pa ti izhajajo, ko imajo še enkrat manj plače kot ostalo delavstvo in še za par ur daljši delavni čas«.

Železničarska organizacija je razbita na kakih pet majhnih in nepomembnih organizacij. Večina železničarjev pa sploh ni organizirana.

Ne bomo raziskovali, kdo je kriv strašnega poloma železničarske organizacije, ugotovimo pa, da dokler se železničarji ne organizirajo v eno močno na razrednem stališču stoječo strokovno organizacijo, do tedaj krivicam, ki se jim gode ne bo konec!

Ta organizacija mora dobiti večino železničarjev v svojo sredo, poleg tega bo pa morala skrbeti, da bo delovala roko v roki z ostalimi delavskimi organizacijami.

Savez železničarjev Jugoslavije v Zagrebu, je organizacija, ki ima vse navedeno v svojem programu. Poleg tega je priključen tudi Strokovni komisiji.

Naša dolžnost je, da pomagamo tej organizaciji, da izvede svojo misijo v prid železničarjem in v prid ostalemu delavstvu.

Omenjeni »Savez« je naprosil našo Strokovno komisijo, da potom svojih organizacij pomaga organizirati železničarje v enotno falango, poleg tega jo je tudi naprosil, da izda v njegovem imenu list z imenom »Železničar«, ki naj skrbi, da bo zagovarjal interese železničarjev, jim zadal razredne zavesti in vzgojil zopet staro solidarnost in disciplino v železničarske vrste.

Ker je v interesu vsega razredno-zavednega proletariata, da se rane železničarjev čim prej ozdravijo, prosimo vse člane naših organizacij, ki imajo stike z železničarji, da jih opozore na vsa navedena dejstva ter jim sporoče, da bo list »Železničar«, ki ga bo v imenu »Saveza železničarjev« izdajala Strokovna komisija izšel že 20. t. m.

V svojem listu bodo imeli železničarji kašipot v boljše čase.

Opozorite železničarje na njihov list in na organizacijo!

Proti vojni in proti militarizmu.

Mednarodni strokovni kongres, ki se je vršil v Rimu aprila t. l. je med drugim sprejel tudi naslednjo resolucijo:

Sodrug!

Tri leta so že minula odkar je končala vojna, katera bi po izjavah vseh nacionalističnih vlad morala biti zadnja in ki bi prinesla novo dobo in napredek.

Prinesla pa ni nič drugega, kakor vrsto tako imenovanih pogodb, katere so bile vsiljene od zmagojučih — premaganim.

Namesto napredka vlada sedaj po vseh deželah gospodarski kaos in revščina kakršnega svet še ni videl. O zaželenem in obljubljenem miru ni niti sledu.

Po vsem svetu se nadaljuje boj za prilastitev vojnega plena, ki je v prezir in posmeh vsem lepim obljubam o razorožitvi. Še vedno se nahajajo milijoni vojakov pod orožjem, še vedno se izdeluje vojni material v nezmanjšani množini in na ta način pripravlja novo krvoprelitje.

Zagotavljamo; da bodo te nove vojne še bolj uničevalne in strahovite, kakor je bila tista, ki je imela biti »zadnja« vseh vojn.

Konference vlad, mirovni kongresi, razorožitvene konference, so neplodne manifestacije, ki ne morejo preprečiti novih vojn, ki so na vidiku.

Ena sama moč je, ki je sposobna preprečiti nove vojne; to je moč delavskega razreda, ki je mednarodno organiziran.

Sodrug!

Kongres Mednarodne strokovne zveze, ki se je vršil v Rimu, v dneh 20.—24. aprila t. l. in na katerem je bilo zastopanih 24 milijonov organiziranih delavcev, je še enkrat potrdil voljo miru, po katerem hrepeni delavski razred in je izjavil, da je dolžnost in naloga delavskega gibanja, da pobija vojno in militarizem z vsemi sredstvi, ki so v njegovi moči.

Kongres je obenem sklenil preprečiti vsako novo vojno, ki bi grozila človeštvu,

z proglašitvijo splošne mednarodne stavke.

Delavci vseh dežel!

Na Vas, ki ste organizirani v strokovnih centralah Vaših dežel in ki ste potom istih člani Mednarodne strokovne zveze, je kongres naslovil ta proglas za takojšen boj proti vojni in proti militarizmu.

Zavržite iluzijo, da bo vojna zboljšala Vaše življenjske razmere; nasprotno — kakor Vas je danes na milijone brezposelnih — tako in še slabejše bi bilo po novi vojni.

Današnji svetovni revščini je vzrok velika svetovna vojna, bodoči novi konflikti pa bodo prinesli še večje obubožanje delavskega razreda.

Vsa zgodovina dokazuje, da so napredek delavskega razreda ovirale kapitalistične vojne.

Vi ste, ki v mirnem času nosite največjo težo militarizma, postavljenega v službo kapitalističnega razreda, nacionalizma in imperializma!

Vi ste, ki v vojnem času služite topovom in z Vašim življenjem rešuje kapitalist in imperialist svoje interese!

V večjo slavo nacionalnega in internacionalnega kapitalizma pošiljate Vaše sinove v smrt!

Sodrug!

Kongres je naročil vsem sindikatom včlanjenim v Mednarodni strokovni zvezi, da pripravijo vse, kar je potrebno za pobijanje militarizma in za preprečenje nove vojne, z proglašitvijo splošne stavke.

Ta sklep bo pa imel le toliko vrednosti, kolikor mu jo daste Vi sami s tem, da ga podpirate z vsemi Vašimi močmi.

Vaše organizacije so za boj za svetovni mir in za boj proti militarizmu in kapitalizmu nesposobne, če vsak izmed Vas ne postane navdušen in neumoren agitator!

Vsaki poziv za nastop v slučaju vojne nevarnosti je brez pomena, če niso vsi brez izjeme pripravljeni zapustiti delo.

Delavci vseh dežel!

Združite se nacionalno in internacionalno in pokažite Zvezi šovinistov mednarodno solidarnost delavcev vseh dežel.

Sledite Mednarodni strokovni zvezi v njenem boju proti militarizmu in vojni!

Bodite pripravljeni za boj! Bodite na straži! Pripravljeni bodite na vse žrtve, da se prepreči zločinstvo nove vojne! Mednarodna strokovna zveza računa na Vas!

Proč z militarizmom! Proč z vojno! Proč z kapitalizmom!

Naj živi delavska internacionala!
Naj živi mednarodni mir!

Opomba uredništva: V prihodnji številki bomo priobčili resolucijo na žensko telego sveta, ki je bila istotako na kongresu v Rimu sprejeta.

Te resolucije so velevažne, zlasti sklep, da se mora v slučaju vojne pro-

glasiti generalni štrajk.

Osrednja društva in vodstva podružnic naj skrbe, da bo resolucija na društvenih shodih prečitana in podrobno pojasnjena.

Razumljivo je, da je resolucija za v strokovni komisiji združene organizacije obvezna.

Konferenca mednarodne zveze kovinarjev na Dunaju.

Radi pomanjkanja prostora nam do danes še ni bilo mogoče, objaviti celotnega poteka in vseh sklepov, ki jih je napravila mednarodna konferenca Zveze kovinarjev na Dunaju, dne 28. januarja t. l. Jugoslovanske kovinarje sta zastopala na tem kongresu s. Bračinac iz Beograda in s. Kunšić iz Zagreba. Kongresu je bila med drugim predložena tudi resolucija o skupnem nastopu kovinarskega proletariata za preprečitev nadaljnjih vojn. Ker se širijo različne vesti, da je naš delegat s. Bračinac glasoval proti tej resoluciji in s tem takorekoč za vojno, objavljamo njegova izvajanja v celoti.

Sodrug Bračinac je izjavil:

Povodom predložene resolucije podajam dosledno izjavo:

Predložena resolucija ima dva dela: Naše teoretično razumevanje o vojni in praktična navodila za preprečevanje eventuelne vojne.

Ako se mi iz Balkana postavimo pred to vprašanje, ako smo za vojno ali proti nji, tako je naš odgovor jako kratak: **Mi smo protivniki vsake vojne**, pa naj jo zakrivi kdorkoli. Mi smo sedaj preživeli dve vojni: balkansko in evropsko. V obeh slučajih smo z vso silo, kolikor smo jo imeli, protestirali proti vojni, naši predstavniki so v parlamentu glasovali proti vojnemu kreditu. Nazor našega proletariata o vojni, so predstavniki proletariata v parlamentu neustrašeno razložili zastopnikom buržuazije, vključno temu, da so se zavedali velikih preganjanj delavstva in njihovih organizacij.

S tem dejanjem smo mi izvršili svojo proletarsko dolžnost, prevedli smo s tem principiarno stališče proletariata za slučaj vojne. S tem smo dali našemu proletariatu duševni razmah, za borbo proti vojni in popularizirali med proletariatom socialistično zavest.

Ako bomo ponovno prisiljeni v avanturistične vojne, bomo tudi v bodoče zavzeli isto stališče. Naše akcije bodisi v teoriji ali praksi, bomo vodili vedno iz osnovnih principov razrednega boja proletariata.

Radi tega se tudi ne moremo odločiti, da glasujemo za predloženo resolucijo. Resolucija po mojem mnenju ni socialistična, ampak je antisocialistična. S to resolucijo se predstavlja militarizem kot glavnega krivca za vojne, ki so bile, kakor tudi za bodoče vojne. To razumevanje je zgrešeno. Nesporno je, da je militarizem eden izmed silnih stebrov buržuazne družbe, in le produkt kapitalizma. Duševni in materialni činitelj vojne ni v militarizmu, temveč v kapitalizmu. On je oče vsega zla. Pozivati proletariata, da vodi boj samo proti militarizmu, a ne gledati glavno zlo v kapitalizmu, bi značilo, tolči kačo po repu, namesto po glavi. V tem pogledu vsebuje ta resolucija

anarho-sindikalistične primesi in odpira pot pučizmu, ki daje razrednemu boju proletariata samo katastrofalne posledice. Kdor hoče voditi boj proti vojnem, mora zavzeti pot k uničevanju privatne lastnine, ki je edino prava za preprečevanje vojn.

Drugi del resolucije govori o akcijah v slučaju vojne in je raditega zelo važen. Ni dosti, če se manifestira samo željo, temveč zato je potreben drug faktor, ako se želi preiti na delo, zato je treba sile, ker to se da rešiti samo s silo. Za take akcije ni zadostna samo številčna moč delavstva v strokovnem pokretu, temveč je potreben jako velik političen razmah proletarskega razrednega boja izven strokovnega gibanja, ki bo potegnil za seboj tudi one, ki še niso proletarizirani in one, ki bodo postali jutri proletarci. Ako tega ne bi bilo, bi naša akcija v tem slučaju predstavljala akcijo ene sekte, ki je obsojena na propast, preje nego bi si jo zamislili.

Poročilo sodruga Ilga, kot mednarodnega tajnika o sili mednarodne zveze in o moči poedinih državnih organizacij je tako, da ne daje nikako nado na kakršnokoli uspešno akcijo. S tem je treba računati. Temu je treba svobodno in iskreno pogledati v oči. Predvojna preizkušnja v pogledu mednarodnih dolžnosti v sodbo nosnih trenutkih, se je pripetilo to, da je danes mednarodni proletariata razbit in s tem so vse mreže presekane, katerih danes ni mogoče avtomatično vzpostaviti. Z druge strani je komunistično razdiralno delo po vojni pripomoglo, da so se mednarodne vezi še bolj razcepile. Oba slučaja sta odvrnila mase od organizacij in sedaj se jim zopet z nezaupanjem bližajo. V mnogih državah se še danes vodijo ogorčeni boji v proletarskih vrstah, okoli dveh pravcev: Amsterdam ali Moskva. Ta boj ne ojačuje organizacije, temveč jih razbija, od česar pa ima korist samo kapitalizem. V taki mednarodni situaciji so uspešne akcije nemogoče in se raditega ni treba varati. Kdor hoče, da podvzame kakršnokoli akcijo mednarodnega obsega, ta mora vedeti, da brez organizacije to ne more izpeljati. Od lepih parol se ne more živeti, ker brez močnih in silnih organizacij so borbe s silnejšim nasprotnikom nemogoče.

Iz teh razlogov in z ozirom na stanje delavskega pokreta v internacionali je naša delegacija primorana, ako sodrug predlagatelj predloženo resolucijo ne odmaknejo, da glasujejo proti nji in se prilagode naziranju angleške delegacije.

Resolucijo, proti kateri je s. Bračinac zavzel stališče, ki smo ga tu navedli in druge sklepe, ki so bili na konferenci sprejeti bomo prinesli v eni prihodnjih številkih.

Razno.

Organizacija za pobijanje stavek so ustanovili te dni kapitalisti v San Francisku v Ameriki. Glavna njena naloga bo, da preskrbi za slučaj stavke zadostno število stavkokazov. Poleg tega bo pa delovala na to, da se razbijejo razredne delavske organizacije. Da zakrijejo delavstvu škodljiv namen organizacije so imenovali za podpredsednika te organizacije nekoga »radikalnega« levičarja po imenu George Hollis. Ta človek je ob enem predsednik delavskega sveta v San Francisku. Pri nas kapitalistom takih organizacij ni treba šele ustanovljati, ker jih že cela vrsta obstoja. Če hočejo delavci soditi katere organizacije so prave in katere niso, ne smejo le poslušati razne lepe obljube ali radikalne fraze, temveč morajo soditi po delu in uspehih organizacije. Kadar bodo tako sodili bodo vsi poštenjaki na naši strani. Trideset let boja je za našimi organizacijami in to dejstvo pove več kot cele knjige.

Mezdno suženstvo žensk se je po vojni silno pomnožilo. Pred vojno je bilo število žensk, ki so bile zaposlene po raznih tovarnah in pisarnah še precej omejeno. Vojna je pa tudi tukaj opravila svoje delo, ter vrgla velikanske množice žena v mezdno delo. Samo v ameriški New York državi je po uradni statistiki zaposlenih en milijon 135 tisoč 948 ženskih delavk. Največje število teh je zaposlenih v telefonskih postajah, katerih je v tej državi preko 29 tisoč. V industrijskih podjetjih je zaposleno okrog 351 tisoč delavk. Tudi pri nas je število žensk, ki so prisiljene iskati si dela po tovarnah silno poskočilo. Ker so slabo organizirane in po večini zelo nezavedne jih kapitalizem še bolj izžema kot moške. Niso redki slučajji, da zasluži delavka komaj 40 K na dan. Kako naj se s tem denarjem preživi?

Načrti delavskih izkoriščevalcev. Dne 28. maja so v Zagrebu na svoji glavni skupščini zborovali fabrikantje iz Hrvatske, kateri so organizirani v svoji Zvezi industrijcev. Iz Ljubljane so se pripeljal na njihovo skupščino tajnik Zveze industrijcev inž. Šuklje, da se nauči pri hrvatskih delavskih izkoriščevalcih še bolj zatirati slovensko delavstvo, kakor ga že itak zna. Predsednik skupščine S. D. Alexander je v svojem poročilu napovedal delavstvu vojsko. Rekel je:

»V socialnem oziru je prevzelo naše ministrstvo vse odredbe in postave naprednejših dežela, četudi je naša industrija za njimi zaostala.

Povišati se mora proizvajanje industrijskih izdelkov, vsled česar moramo zvišati delavno dobo. Osemurnega delavnika pri nas niso uvedle socialne in gospodarske razmere. Skrčenle delavne dobe škoduje tudi delavstvu, ker manj zasluži, kakor bi zaslužilo, če bi delalo nad osem ur na dan.

Kakšne temne načrte so gospodje kovali med seboj ne vemo, toda v zlatu se kopajoča industrijska gospoda postaja nesramna.

Še iz Avstrije prevzeta socialna zakonodaja je silno pomanjkljiva, ker ne obsega splošnega delavskega starostnega in invalidnega zavarovanja. Ali še vseeno predsedam sitim fabrikantom in njihovim bankokratskim gospodarjem to skromno bolniško in nezgodno zavarovanje, ki ga imamo. Gospoda bi rada dosegla, da bi moral pri delu ponosrečni delavec brez vsake bolniške ali nezgodne podpore poginili kakor pes na cesti.

Podaljšati hočejo delavno dobo in oropati delavstvu osemurni delavnik! Banke objavljajo zdaj svoja poročila. Vemo, kako znajo denarni močotci prikrivati svoje dobičke, toda v svojih poročilih bahaško kriče, kakšne ogromne profite so napravile tiste akcijske družbe, katere so lastnice tvornic.

Iz organizacij.

STROKOVNA KOMISIJA.

Vse one organizacije, ki še niso posiale nabitralnih pol za stavkajoče kovinarje v Celju, naj to zanesljivo do 20. t. m. store in ob enem pošljejo tudi nabrane zneske potom poštnih položnic.

Ko dobimo vse nabiralne pole, bomo objavili zbirko tako, da bo vsak član iz nje lahko razvidel, koliko je zbrala njegova organizacija.

Moč organizacije se meri po zavednosti, a ne po številu članov.

Brezplačna delavska predstava »Voznik smrti« v kino »Tivoli« v Ljubljani.

Brezplačna delavska kino predstava »Voznik smrti« je bila v nedeljo, dne 11. t. m. dopoldne radi ne pravočasno došlega filma preložena na nedeljo dne 18. t. m. in sicer za pol 11. dopoldne. Vstopnice, ki so jih delavci dobili za prvo predstavo, so veljavne še za preloženo

V nedeljo 25. t. m. vsi na Jesenice!

predstavo. Vsi, ki imajo vstopnice, naj se to lepo in podučno predstavo s svojimi družinami gotovo udeležijo.

Strokovna komisija za Slovenijo.

KOVINARSKA STROKA.

S 1. dnem Julija se prično izplačevati podpore po novem pravilniku in sicer: I. razred 7 Din, II. razred 6 Din, III. razred 4,50 Din, 4. razred 3,60 Din, V. razred 2,60 Din in VI. razred 1,20 Din dnevno. Člani, kateri so se prijavili k bolniškemu podpornemu skladu ne dobe brezposelne, kakor tudi ne potovalne podpore. Ravno tako ne dobe bolniške podpore člani, kateri se niso prijavili k bolniškemu skladu.

Članske knjižice izstavlja samo centrala. Zato je treba navesti v mesečni razvidnici centralne številke. Ravno tako je treba tudi navesti stanje markic pri vsakem mesečnem obračunu. Centralni blagajnik.

ZIVILSKA STROKA.

Mezdna gibanja.

Ljubljanski pekovski pomočniki so imeli svoje mezdno gibanje dne 9. t. m. in sicer pri Inspekciji dela. Centralo sta zastopala sodruga Kaiser in Meznarič. Doseglo se je naslednje: Draginske doklade so se zvišale za 20%. Dosegajo različne draginske kategorije, so se zenačile in sicer tako, da znaša draginska doklada za vse delavce enako in sicer K 643,10. Temeljne plače so I. kat. 250 in II. kat. 200 K tedensko. Skupno dobi sedaj I. kat. 893,10 in II. kat. 843,10 kron tedensko. Prosti kruh in ostale ugodnosti ostanejo tudi nadalje v veljavi. Pogodbo mora nabiti vsak član »Zadruga pekovi in kolačnikov« na vidnem mestu v svojem obratu.

Sodrugom priporočamo, da ne spe, pač pa da čuvajo priborjene pravice, pozabijo naj tudi ne, da je upeljava nočnega dela na vidiku in sicer samo po krivdi nekaterih sodrugov, ki sabotirajo naredbo, ki prepoveduje nočno delo v pekarnah. Ponovni upeljavi nočnega dela je vzrok nezadovoljstva samega.

Mezdno gibanje pivovarniških delavcev

Pivovarniško delavstvo v Sloveniji je potom centrale dne 29. maja t. l. vložilo delodajalcem svoje zahteve ter zahtevalo, da se vrše pogajanja potom Zveze industrijev v Ljubljani. Potek pogajanj je bil prav interesanten in poučen, ker se je delavskim zastopnikom mudila ugodna prilika slišati, kako misli velekapitalistična gospoda o delavskem vprašanju. Splošno znano je, da je bilo ravno pivovarniško delavstvo do danes najbolj prikrajšano na zaslužku in da se mu ni posrečilo, prilagoditi svoj položaj današnjim razmeram. Pri pogajanjih je kapitalistična gospoda ponudila 10%, pozneje 20% s pripombo, da noče in ne more nič slišati o ostalih 20 točkah, vložene spomenice. O zaupnikih se je prav lepo izrazil delavstvu dobro znani tajnik Zveze industrijev g. inž. Šukle, češ, kako si pač moreta zamišljati in uveljaviti zaupniški sistem v tovarnah. G. inž. Šukle že ve, zakaj je nasprotnik zaupniškega sistema. Od podjetnikov je bil navzoč samo ravnatelj pivovarne »Union« g. Ernst, ki pa le imel, kakor tajnik zveze industrijev, le omejena pooblastila, vsled česar je bilo seveda vsako nadalje pogajanje onemogočeno. Naši zastopniki so odločno odklanjali take in slične izlave kapitalističnih mogotcev. Zastopniki kapitalizma pa so se oprle vsake bilke, da onemogočijo uspešna pogajanja. Tudi nočejo priznati osemurnega delavnega časa za kvalificirane predelavce, ker pravijo, da so isti mesečni nastavljeni in ne spadajo med delavstvo, za katerega velja uredba o Surniku. Ponovna pogajanja se bodo vršila v najkrajšem času. Delavski zastopniki naj člano o stvarih informirajo, podjetniki pa naj se tudi pripravijo, ker bomo spomenico dosledno zastopali. Sodrugih pivovarjev pa naj pomnijo, da ima organizacija le toliko moči, kolikor je v njej zavednih članov. Zmage ni brez boja.

LESNA STROKA.

POZOR!

Mizarji, kolarji, kovači, pleskarji, ključavničarji in tesarji.

Res, težavno je življenje današnjih dni. Pa ne, da bi si mislili, da gre delavcem slabo, kaj še — temveč priganjačem!

Poglejmo na primer v tovarno Keršič v Spod. Šiški, tam jim prede že prav hudo, ker v kratkem ne bodo imeli nobenega delavca več. Torej sodrug! Kdor hoče spoznati dobrodušnega obratovodja Zamečnika, naj se potrdi v Spodnjo Šiško, dela je tam na razpolago, priganjačev pa še več. Tam se sprejemajo samo prvovrstne moči, katere imajo precej neobčutljivo kožo in so vajeni jesti odpadke vsakovrstno, zato, da se nizki kapital kolikor mogoče pomnože gospode. Priporočali bi sprejem dela tudi

ži in postane družba ne samo milijonska, ampak milijardska.

Gospod ravnatelj omenjene tovarne se je pred kratkim izrazil, da je njegovo delavstvo zelo zadovoljno in si ne želi nič boljšega.

Torej kdor si želi blaženih dni zadovoljnosti, naj vzame pot pod noge in haldi v Šiško v tovarno Keršič, kjer se cedi med in mleko kakor v deveti deželi!

Se enkrat vsi v tovarno Keršič in

Izobrazba in razvedrilo.

Industrija in delavska zakonodaja na Japonskem.

Profesor Ivaó P. Ayisava je objavil v glasilu Mednarodne strokovne zveze zanimiv članek, kateri bo gotovo zanimal tudi naše delavstvo. Iz njega posnemamo:

Japonska s svojo vedno močnejšo konkurenco v paroplovbi in z velikim izvozom svojih izdelkov se uveljavlja na vseh svetovnih trgih.

V delavski zakonodaji je pa kljub temu čudovito zapostavljena. Pred 50. leti je bila Japonska izrazito poljedelska država, katere ni poznale razredne borbe, ki je tedaj v zapadnih državah še vedno divjala. Industrijskih podjetij ni bilo veliko, delodajalci so delali in jedli skupno z delavci, katerih je bilo le malo.

Revolucija izvedena l. 1867 je poleg političnega preobrata istočasno uvedla moderno, kapitalistično gospodarsko dobo. Industrija se je silno naglo razvijala in je v začetku svetovne vojne razpolagala z 10.340 tvornicami, katerih število je znašalo konec vojne tj. l. 1918 že 15.640. Delavcev je bilo l. 1908 649.700 med njimi 401.900 delavk. Po vojni so pa našli 646.000 delavcev in 763.081 delavk. V zadnjih letih je bilo ustanovljenih več delavskih organizacij, toda, ker je delavsko združevanje še mlado si še od države ni izsililo zakonitega priznanja. Obstoječi red je veljaven za obrate, kateri zaposlujejo nad 15 delavcev, kakor tudi za nevarne in nezdružive industrije. Objavili so ga te l. 1911. a uvedli pa šele l. 1916. Nov zakon določa, da otroci pod 12 letom ne smejo izvrševati obrtnega dela. Za naše uho je to jako čudno določilo, da smejo nad 10 let stari otroci delati »le« lah-

ka dela. Maksimalni dnevni delavnik so določili mladinskim delavcem pod 15 letom z 12 urami s pristavkom, da se sme v gotovih obratih delati celih 14 ur. (To določilo je veljavno do l. 1931.

Počitnice ni določil zakon nobenih. Nad 6 ur dela sledi polurni odmor in eno uro, če se dela 10 ur na dan. V teh razmerah se ne smemo čuditi, če znaša v predilnici za svilo normalni delavnik 14 ur, v tkalnici za svilo pa 12 ur. Na mednarodni delavski konferenci v Washingtonu se je Japonska najbolj upirala izboljšanju delavskih razmer ter zahtevala za sebe izjemo, kar je konečno s kapitalistično pomočjo glasov vladnih delegatov tudi dosegla.

Med vojsko je število delavstva vedno hitro naraščalo, tudi zaslužki niso bili ravno slabi. Ker so se tvorničarji udajali razkošju in je draginja naraščala je postajalo delavstvo nemirno. Vstaje delavcev v Rusiji, Nemčiji in Srednji Evropi so tudi japonsko delavstvo razgibale, vsled česar je prirejalo velike delavske demonstracije.

V 321 organizacijah je bilo začetkom vojske združenih 105.000 delavcev, 1920 so pa našli 671 delavskih organizacij z 246.000 člani. Kovinarji se najbolj oklepajo svojih organizacij, tudi rudarji, transportni delavci in delavstvo kemične industrije tvori močno združeno delavsko silo. Delavstvo še ne tvori večine prebivalstva, marveč kmetje, kateri štejejo 57% vsega prebivalstva. V Japonski je še domače delo zelo razširjeno. Delavk ni veliko organiziranih in jih večina ni mogoče organizirati, ker je Japonska zelo konservativna in popolna sužnja moža, kar pa bo seveda napredek tudi odpravil. Dočim se delavstvo dokaj zaveda in se organizira, ter umeva veliko načelo skupnih pogajanj. Ni dvoma, da bo v socialni zavednosti napredovalo in se ne zadovoljevalo le z načrti in razgovori o skrajšanju delavnega časa, o zvišanju plač, marveč bo zahtevalo socialno postojanko in povišanje kontrole nad produkcijo. Za socialistično zavednejšim delavstvom sveta tudi japonsko delavstvo ne bo zaostajalo. Istotako bo luč socialne svetlobe razsvetlila tudi temne kote, v katerih tiči in trpi kulturno zaslužena japonska delavka. To nalogo bo izvedlo japonsko organizirano delavstvo.

Pomagajmo železničarjem!

BLAGAJNIKI IN ZAUPNIKI POZOR!

V soboto 17. junija poteče 24. teden. Člani, kateri imajo plačane prispevke samo do 16. tedna tekočega leta, morajo ta teden vplačati, sicer izgube članske pravice.

Podpore vseh vrst se smejo izplačevati le članom, ki imajo vplačani 15. letošnji teden. Ako nima član vplačano do tekočega, to je 24. tedna, naj se mu manjkajoči prispevki odračunajo od podpore.

Objave in zahvale.

Podpisani se najtopleje zahvaljujem sodrudu J. Peršaku, zaupniku pri tvrdki Klančnik Kompara v Mariboru za mod delavstvom omenjene tvrdke nabrano svoto K 246, ob času moje bolezn.

Maribor, 4. junija 1922.

Karol Furman.

UTRINKI.

Kapitalist riskira v podjetju del svojega imetja. Delavec riskira vse: svoje zdravje in življenje. Vkljub temu ima kapitalist ves dobiček, delavec pa beraško palico.

Iščemo delavce za socializem. Plača socialistični družabni red. Če ga ne boš deležen ti, ga bodo tvoji potomci, toda plača ne izostane. To si zapomni in delaj, kakor so delali drugi pred teboj za odpravo telesnega suženjstva, za odpravo tlake, fevdalizma in drugih nadlog, ki so tlačile človeštvo v preteklosti.

Ljudje, ki obupavajo, ker se ni od večeraj ničesar spremenilo, bi se morali spomniti, da so se skozi vso zgodovino človeštva dobili taki ljudje. Toda bili so tudi taki, ki niso poznali obupa, ki niso izgubili vere v bodočnost in tem se je zahvaliti za vse korake, ki jih je že napravil človeški rod k napredku.

Stavkokaz je čunja, s katero si delodajalec obriše umazane roke in potem jo vrže proč.

Mladinski vestnik

RDEČI PILOT

Mesečnik prevratne mladine za duhovno revolucijo je izšel.

Priporočamo ga zlasti delavski mladini.

Stane 2. Din izvod. Naroča se v upravi »Rdečega pilota«, Frančiškanska ul. 6/I. v Ljubljani.

Tedenski pregled.

V Ljubljani, 16. junija 1922.

Klevečam antante se je posrečilo diskreditirati pomožno akcijo za sovjetsko Rusijo. Morala je res, da se ta akcija ne vrši v popolnem redu, kar pri obstoječih razmerah tudi ni mogoče, vendar je zločin napram človečanstvu, ako kdo nastopa zoper omenjeno akcijo. — Zveza Rusije in Nemčije je neľubo presenetila antanto, zato je raztrobila vsemu vsetu, da so bolševiki poguba vsega sveta, da oni ropajo vsa pomožna sredstva, ki se pošiljajo v Rusijo. Na podlagi teh navedb so preslepili predsednika Zedinjenih držav ameriških, da je baje odpovedal pomoč Amerike Rusije. Zlasti škodljivo je pri tem vplivala duhovščina, ki je z velikanskim krikom nastopila zoper to, da bi se prav nepotrebne cerkvene dragocenosti, prodale v prid umirajočemu prebivalstvu.

Navzlic oficijelni umaknitvi evropske politike, se Amerika vendar živo zanima za obnovo Evrope. Kapitalistične skupine Zedinjenih držav, na čelu jim znani multimilijonar Morgan spekulirajo, kako bi iz tega kovale svoje koristi. Seveda to pa ne gre tako enostavno, ker v Evropi tudi mislijo.

Meščanska vojna divja na Kitajskem. Telo se general, ki bi radi dobili v svoje roke oblast nad vso državo. Zadnji teden je prišel na površje general Li Juan Hong, ki ga je vojaška stranka že l. 1917. postavila za predsednika. Zasedel je glavno mesto Peking. Boji se bodo seveda nadaljevali, ker se rumeno plemo pravtako

grize med seboj, kakor belo. In vsa kultura ne pomaga nič.

Na Japonskem so imeli vladno krizo. Znaní admiral Kato je prevzel sestavo nove vlade, a le pod pogojem, da se zniža proračun za armada. V tem so tedaj Japonci pred Evropo! Kdaj pridemo za njimi?

V ostalem se giblje evropska politika v starih pravicah. Veselijo si dele interesne siere in skušajo pridobiti čim več ozemlja za izvoz človeškega in stvarnega materijala. Ti interesi se seveda križajo in zato je ozračje vedno prenapolnjeno z elektriko. To stanje bo trajalo, dokler se ne postavi človeštvo na nov družabni red, ki bo odgovarjal socialnim človeškim zahtevam.

Jedva so utihnili glasovi o genovski gospodarski konferenci, ki pa bo v političnih analih še dolgo razburjala duhove raziskovalcev politične zgodovine, se pripravljajo nova konferenca v Haagu na Nizozemskem. Pravilo, da se bo ta konferenca vršila brez običajnega pompa. Vsekakor je nizozemsko ljudstvo razsodnejše od italijanskega in je zato upati, da bo imela haaska konferenca solidnejšo podlago od genovske. Splošno mnenje je zopet, da naj se tu obravnava le gospodarska vprašanja. Kako bo, bo pokazala najbližja bodočnost. Amerika pošlje svoje zastopnike zopet le zato, da bodo opazovali. To se pravi, da bodo pazili na to, koliko se morejo Evropi kreditirati.

Angleško časopisje obširno komentira poroko našega kralja z romunsko kraljico Marijo.

Povoljne razmere so na francosko ljudstvo vplivale tako, da je zgubilo malone ves smisel za politiko. Volitev se znaten del prebivalstva sploh ne udeležuje, zato je parlament sklenil, da se uvede v Franciji obvezna volilna dolžnost. To so znaki, da volilni politični krogi, ki pa ne zastopajo naroda, posegajo po zadnjih sredstvih. In ta država nastopa v politiki kot nosilec kulture.

Zadnje čase se je socialistično časopisje obširno bavilo z vprašanjem, kdo je faktični vladar Francije. Zaključek vsega tega pisanja je bil, da Franciji ne predseduje pravilno izvoljeni predsednik Lillierand, temveč kapitalist Pinot, ravnatelj in generalni tajnik najrazličnejših trgovskih, industrijskih in prometnih zvez, brez katerega volje, francoska vlada ne stori niti koraka na to ali ono stran. Da delavno ljudstvo s tem ni zadovoljno, je več ko jasno.

V Nemčiji se zopet opaža napetost med zvezno vlado in Bavarsko. — Bavarci niso zadovoljni z nemškim predsednikom Ebertom, ki je soc. demokrat.

Tudi avstrijski parlament je imel zadnje dni burne seje. Večina poslancev zahteva revizijo ustave. Predvsem hočejo narodni zastopniki, da voli predsednika narod sam, in predsednik naj na to sestavi vlado.

Važni dogodki so se odigrali v Pragi, kjer je zborovalo in bilo zaključeno zborovanje Udrženja lig zvez narodov. V zvezo narodov ste bili sprejeti Bulgarila in Madžarska. Jugoslavija, naša žalostna domovina, je kakor vedno igrala ključno vlogo, ker je nastopala proti najprimitivnejšim pravicam narodn. manjšin.

V svoji zunanji politiki čehoslovaška republika neprestano napreduje. Svolo pažnjo je posvetila predvsem trgovskim odnošajem do inozemstva. To kar se nam ni posrečilo, je izvedla Čehoslovaška s tem, da sklene v kratkem trgovinsko pogodbo z Grčijo. V Solunu, kamor teži vsa trgovina južnega dela naše države, bo česko-grško izvozišče.

Dočim spekulirajo avstrijske banke navzlic diskreditiranosti avstrijskih financ po vsem svetu, preti avstrijskemu gospodarstvu neizogiban potom. Na borzi vlada panika, ki jo bodo borzni spekulanti izrabili v svoje umazane namene. Teje devize in valute so na Dunaju silno poskočile.

Na Madžarskem so končane volitve v parlament, vendar pa je položaj nejasen in pričakujejo razkola v vladni stranki.

Nemške velebanke so podvzele veliko akcijo in nameravajo dati Ukrajini 200 milijonov mark posojila. Seveda se hočejo pri tem vkoristiti z ukrajinskimi prirodnimi bogastvom. Od Ukrajine namreč zahtevajo, da jim dovoli izkoriščanje zemlje v odeskli guberniji, ki je priznana ena najrodovitnejših ozemelj na svetu.

Jutri se pričinja predala onih delov Gornje Šlezije, ki so bili prisojeni Poljakom, poljski državi. Tako bo urejeno vpražanje, radi katerega je pretleko toliko krvi.

Par dni nato se otvoril nova konferenca za promet, in sicer v Benetkah. Zeleti bi ji bilo uspeha, ker sedaj so prometne prilike tako zapletene, da si človek brez polnega nahrbtnika listin in izkaznic sploh ne upa od doma.

V Rusiji traja gladovanje dalje in so vse inozemke pomožne akcije brez koristi, to pa

zato, ker jih ne vodijo prave roke. Pod krinko človekoljubla nastopa kapitalizem, ki bi rad Rusijo v tem njenem natežavnejšem trenutku politično in gospodarsko zaslužil. Upamo pa, da pride tudi Rusija preko Golgate do skorajšnjega vstajenja.

V Jugoslaviji so te dni največ govori o kraljevi poroki. Kraljeva dvojica je po svečanostih, ki so se vršile v Beogradu, prišla v Slovenijo, ker hoče na Bledu preživeti medeno teden. To je bila prilika za ljudi elastičnih trbčnic, ki so svoje črno-žolto prepričanje prebarvali modro-belo-rdečo in ki iz vsega grla pojejo himne prevzvišenemu paru. Menimo, da je kralj toliko demokratičen, da mu bo zoperno to klečplazenja.

Parlament bo zboroval menda le še do 15. t. m., na kar bo šel zopet na počitnice. Naši poslanci so pač srečni ljudje. Komaj jim potečejo ene počitnice nastopijo druge. Do omenjenega roka ima parlament rešiti načrt inozemskega posojila, zakonski načrt o državnem proračunu in volilni zakon. Trdi orehi so to za naše mlečnozobe narodne zastopnike.

Ministrski svet je na zadnji seji sprejel zakon o odgovornosti ministrov. Ministri pravijo, da se je nič ne boje.

Kozla je ustrelila naša vlada z ultimatom Bulgariji. Res ni dolj na južni meji vse v redu in treba bi bilo energičnih odredb, vendar se te stvari ne rešujejo z diplomatskimi kozli. Pa pri nas je v modi, da se smešimo pred svetom.

Iz Nemčije in Madžarske smo prejeli večje število lokomotiv in železniških vagonov na račun reparacij. Stavimo, da nastane še iz tega kakva kupčijska afera, ali pa jih puste na tiri, dokler ne razpadejo. O tem nas učijo primeri, ki so se že pripetili.

Povodom kraljeve poroke so priredili Zagrebčani manifestacije, ki so jih motil pristaši Radiča in Hrvatskega bloka s demonstracijami. Posredovala je policija, ki je nastopila zelo ostro. V mestu vlada pravcato volno stanje, na ulico ne smeš brez posebne izkaznice.

Afera „Jadranske banke“ se razčišča, razčišča pa se ne bo nikoli. Vedno več blata odkrivajo. Sedaj je prilika, da si ogledamo vso nemoralnost bankokratskega sistema, kako se bankirji pomenijo, je njihova stvar, za ljudstvo pa bo to dober nauk, kam ne sme kreniti.

V imenu Strok. komisije (P. odb. GDSJ).
Izdajatelj: France Svetek.
Odgovorni urednik:
Ivo Meznarič.

Splošno kreditno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejeno zavezo
sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 13. ure
in jih obrestuje po čistih

4%

Rentni davek plača društvo iz svojega. Obresti se kapitalizirajo polletno. Večje in stalne vloge se obrestujejo po dogovoru. Posojila daje svojim zadrugnikom proti višji, na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskomptujejo po bančni obrestni meri.

Edini, res delavski denarni zavod.

LEPOTA

kože, obraza, vratu, rok, tako kakor tudi lepa rast las, se morejo samo skozi razumno nego lepote doseči. Tisočera pripoznanja so dospela od vseh del žel sveta za lekarnarja Fellerja:

„ELSA“ LILIJNO MLEČNO MILO najbolje blago, najfinejše „milo lepote“; 4 kosi z zamotom in poštino 120 K.

„ELSA“ OBRAZNA POMADA odstrani vsako nečistost kože, solnčne pege, zajedance, nabore, i. t. d., naredi kožo mehko rožnato-belo in čisto; 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštino 80 K.

„ELSA“ TANGOHINA POMADA ZA RAST LAS krepi kožo glave, preprečuje izpadanje, lomljenje in cepanje las, zaprečuje prhut, pre-rano osivelost i. t. d. 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštino 80 K.

PRODAJALCI ako naročijo najmanj 12 kosov od jednega predmeta dobijo popust v naravi.

RAZNO: Lilijno mleko 24 K; Brkomaz 10 K; naj-finejši Hega-puder Dr. Klugera v velikih originalnih škatuljah 40 K; najfinejši Hega zobni prašek v patent škatuljah 40 K; puder za gospe v vrečicah 8 K; zobni prašek v škatuljah 12 K; v vrečicah 8 K; Sacht dišava za perilo 12 K; Schampoo za lase 8 K; rumenilo 12 listkov 48 K; najfinejši par-fum po 48 in 60 K; Močna voda za lase 80 K. Za te razne predmete se zamot in poština posebej računa.

EVGEN V. FELLER, lokarnar, STUBICA donja Elsatrg št. 252. Hrvaško.

!! Delaj, zbiraj, množi in vlagaj !!

Najboljše in najvarnejše naložite svoje prihranke v

Poštni predal št. 13.

Telef. Int. št. 178.

Pošt. ček. rač. št. 10.532.

Brzoi. nasl. „Kodes“ Ljubljana.

Hranilnem oddelku

Konsumnega društva za Slovenijo, Ljubljana.

Obrestuje hranilne vloge po $4\frac{1}{2}\%$ } brez odbitka rentnega in in-
vloge proti 1/2 l. odpovedi po 5% } lidnega davka.

Vloge se lahko vplačujejo osebno ali pa potom položnic v centrali v Ljubljani ali pa v **podružnicah**: Celje, Store, Rogatec, Borovnica, Litija, Kamnik, Tržič, Radovljica, Gorje, Kor. Bela, Sava, Jesenice, Mojstrana, Kr. gora, Ljubno, Pragersko, Ptuj, Maribor, Ribnica na Pohorju, Fala, St. Lovrenc na Pohorju, Guštanj, Prevalje, Leše, Mežica, Crna I., Crna II.

Hranilni kapital K 4,000.000.

Vlagajmo prihranke le v lastno hranilnico!